

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostolpna peti-
vrtica K 270, osmrtice
in zahvale po K 820. Za
glasilo in poslano vrstico
K 860; večkrat objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 168, za pol
leta K 84, za četrt leta
K 42, za mesec K 14.
Za Nemčijo celo leto K 204,
za ostalo tujino in Ameriko
K 228.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

mezd širokih plasti da nočejo videti
Tako je bilo ob priliki tiskarskega
štrajka, tako govore pri rudarjih, ta-
ko govore vedno te ljudske pilavke.
ti »državotvorni« elementi, kadar se
dvigne glas ljudstva, ki ga baše oni
zastopajo.

In kako so kratkovidni ti meščan-
ski listi. Ves čas že trobilo, da je že-
lezničarsko gibanje samo delo par
huškačev in temnih elementov, ino-
zemskih nacionalistov. Pravite, da
ste katoličani, da stojite na stališču
krščanske morale, ali Vaše duše so
črne. Vi ste kot oni farizeji, ki jih je
razgalil Krist iz templja, ko jih je do-
bil v svetišču in so kupčevali. Tako
kupiujete tudi Vi z najsvečnejšimi
čuvstvi človeštva in jih gazite v bla-
to, da zadostite svojim kupčijskim in-
teresom. Oblatiti hočete gibanje že-
lezničarjev, ali ne posreči se Vam. Vi
sami dobro veste, da se vleče gi-
banje železničarjev kot rdeča nit
skozi vse mesece, odkar obstoja Ju-
goslavijska. Ali Vi ste se igrali z želez-
ničarji, kot se igrate z vsem, kar
Vam pride pod roko. Tako ste delali
ob izbruhu svetovne vojne, ko ste
huškali ljudstvo na boj proti Srbiji in
so bili Vaši katoliški listi polni krva-
ve blaznosti. Ljudstvu se odpirajo
oči, spoznavati pričanja, kaj ste storili,
spoznava Vaše zločine. Kakor
ste delali z ljudstvom zunaj z dežele,
ki ga hočete sedaj nahuškatiti proti
železničarjem, tako hočete spraviti
tudi železničarje v svojo odvisnost.
Ali ne bo se Vam posrečilo, zlasti se
Vam to ne posreči s pomočjo Vašega
suroveža, ki ste ga postavili na čelo
vlade v Ljubljani.

Vse sile, ki so Vam na razpolago,
ste mobilizirali proti železničarjem.
Tako razsipljete narodno premo-
ženje: tu ne sprašujete, koliko to stane,
za boj proti ljudstvu imate vedno
dovolj denarja, vedno ga je tudi do-
volj za militarizem. V svoji trmogla-
vosti ste napravili že več narodove-
ga premoženja, kot bi Vas morda
stale vse zahteve železničarjev. Kdo
torej škoduje ljudstvu?

Italija je na potu. Madžarska se
pripravlja, vse sovražne inozemske
sile so baše na delu, da uničijo ju-
goslovansko svobodo. Država je torej
v nevarnosti. Celotno antanta je že in-
tervenirala. Gospoda pri lasih, če
gre za eksistenco Vaše meščanske
države, ki temelji na izkoriščanju ši-
rokih ljudskih plasti, potem uredite
železničarsko vprašanje, da ne bo
imelo inozemstvo prilike, se vmesa-
vati v Vaše notranje stvari. Če ste
dobri gospodarji, boste to storili.
Če pa hočete biti pravdarji, potem —
pravdajte se. Zadeva inozemstva ni
naša zadeva. Ne mi. Vi ste napravili
državo v nevarnost. Dolgo smo potr-
peli, ali končno je morala struna po-

čiti vsled Vaše kratkovidnosti. Vi
ste nas poglajali v štrajk, Vi ste nas
prisilili, da smo se oprijeli tega po-
slednjega sredstva v boju za naš ob-
sto. Za življenje naših rodbin. Zahva-
ljujemo se za Vašo svobodo glado-
vanja. Trpeli smo v stari Avstriji.
Ako nam pa hočete nuditi v Jugosla-
viji staro Avstrijo v novi izdaji, po-
tem Vam povemo, da nam je pač
vseeno, ali poginemo tako ali druga-
če. Zato ne ugovarjajte demagogiji in
ne igrate se tako-frivolno z življe-
njem delavstva!

Silajne mezde železničarjev.

»Slovenec« pripoveduje v svoji
četrtkovni številki, kako silajne plače
imajo železničarji. Namen je prozo-
ren. Hočelo pač nahuškatiti občinstvo
proti železničarjem. »Slovenec« piše,
da ima strojevodja samec mesečnih
prejemkov 2000 K in poročen celo
3000 K in celo še več.

Vprašali smo naše železničarje,
kakšne prejemke imajo. Strojvodja,
ki je poročen in ima dva otroka ima s
svojimi 20 službenimi leti skupnih
mesečnih prejemkov 1400 K; tu je
všeta plača, dražinska doklada, sta-
narina, kilometraž, sploh vse, kar
ima prejemkov. Katoličani so se to-
rei zlagali ravno za 1600 K. Kurjač
poročen z enim otrokom in 30 letno
službo ima skupno 1300 K. Vlak-
vodja z ženo in petimi otroki zasluži
v celotnem po 12 letni službi 1865 K.
Strokovnik poročen s sedmimi otro-
ki, ki mora živeti, ker ne dobi stano-
vanja, ločeno od svoje družine —
ima torej dvojno gospodinjstvo — za-
služi po 13 letih službe vsega skupaj
mesečno 2100 K. Navadni delavci za
služilo vstevši vse prejemke mesečno
povprečno 1100 K.

Iz teh podatkov je razvidno, ka-
ko silajne so plače naših železničar-
jev pri današnji dražini. »Slovenec«
se ravna po načelu: »namen posve-
čene sredstva«. Krščanska morala pa
je samo za liš ob velikih praznikih
demagogije.

Kdor ne verjame, da so gornji po-
datki točni, mu je prosto, da se poln-
formira pri železniških ravnateli-
stvih, če to odgovarja resnici ali ne.

Železničarska stavka na Angleškem in v Jugoslaviji.

Tudi na Angleškem so imeli že-
lezničarsko stavko pred meseci.
Spravila je v nevarnost celo deželo
zlasti pa London. Ali tam niso nasto-
pali z nasiljem proti železničarjem.
Angleška buržoazija se je bojevala
proti stavkaščim s kulturnimi sred-
stvi. Nadomestila je promet z avto-
mobili in drugimi vozili. Poslala je
na lokomotive svoje inženirje. Tako
so se skušali rešiti težkih posledic
štrajka. Seveda ne smete vprašati,

koliko strojev so pokvarili. Toda to
povemo le radi tega, da pokažemo
razliko med sredstvi, ki se jih poslu-
žuje slovenska klerikalna buržoazija
in katerih se je posluževala angleška.

Teror klerikalne vlade.

Klerikalna vlada se poslužuje
vseh sredstev proti železničarjem.
Učila se je pač pri svojih ogrskih
bratih. Sedaj je ukazal predsednik
vlade, da je ukiniti vso aprovizacijo
za železničarske rodbine. Tudi ta
strupena puščica nas ne zadene! S
takimi odložitimi ukrepi nas ne ugo-
nobe.

Meščanski listi in Italijani.

Včerajšnji meščanski listi so pri-
nesli vest, da bodo Italijani zasedli
progo Logatec-Spile. Da imajo celo
brzotok iz Trsta z dne 21. t. m.,
kjer pravijo, da že vozi več volaških
vlakov preko Nabrežine v smeri
proti Logatcu. Od kedar so pač po-
stali tako veliki priatelji z Italijani,
da jim ti kar brzotokovo poročajo o
svojih volaških pripravah. Gospodje,
nismo več v letu 1914, ko ste mogli
natveziti največjo laž in ji je ljudstvo
verjelo. Tudi v letu 1918, nismo več,
ko ste nam ob prevratu pisali o an-
gleških avtomobilih, ki se bližajo
Ljubljani in ko ste na to laž mobilizirali
celo Ljubljano za častni sprejem.
Mi prav dobro vemo, da je v zase-
denem ozemlju vse mirno in da ita-
lijski železničarji ne pripuste nobe-
ne volaške akcije proti našemu gi-
banju. Mi vemo, da v Logatcu ni
sploh niti volakov, niti karabinjerjev
in niti carinskih uradnikov. Poslužili
so se prilike, da so šli za nekaj dni na
dopust. Italijanski vlak, ki je prišel to
noč do Logatca, ni pripeljal ne enega
volaka, ne enega karabinjerja. To
vemo od ljudi, ki so pravkar prišli
peš v Ljubljano. S takimi tenden-
cijskimi vestmi, ne bo vlada nič na-
pravila. Poznamo to komedijo.

Železniški odbori.

V znanem protokolu sporazuma,
ki ga je razveljavil klerikalni dr. Ko-
rošec je tudi določeno, da se osnuje-
lo pri vsaki direkciji železniški odbor,
ki se imajo baviti z naslednjimi
vprašanji: napredovanje v železniški
službi, higijena na železnicih itd. V
te odbore bi bil imel poslani Savez po-
tri delegate s posvetovalnim glasom.
Take železniške odbore imajo po
vseh modernih državah, seveda z
mnogo dalekosežnejšimi pravicami
kot je to določeno v tem protokolu.
Ali ti železniški odbori so ostali na
papiru. Direkcija in ministrstvo jih je
sabotiralo. Sedaj pa jih je Korosec
sploh vrget v koš. Meščani bodo re-
kli, to je itak sama komunistična fan-
tazija, saj ni treba teh odborov. Da

Demagogija katoliških listov.

(Iz železničarskih krogov.)

Železničarji so stopili v boj za
svoje najprimitivnejše pravice, za
pravice obstoja. »Boj za življenje« je
boj, ki so ga pričeli železničarji v Ju-
goslavijski. Meščansko časopisje, v pr-
vi vrsti »Slovenec« in njegovi tra-
bantje pisarilo o silajnih plačah želez-
ničarjev in omenja plače strojevodij,
da bi tako nahuškal javno mnenje
proti železničarjem. To je stara finta

meščanskega tiska. Kadar se bori de-
lavstvo za boljše mezde, za boljše
življenjske razmere, pa pride me-
ščanski tisk in natvezuje javnosti,
glejte toliko zaslužijo ti državo raz-
dražajoči elementi in še niso zadovolj-
ni. In kako dokazujejo te svoje trdit-
ve! Omenjajo maloštevilne delavce
najvišjih kategorij in pridenoto pri
vsaki plači par sto kron. Nizkih

LISTEK.

Ant. P. Čehov:

Soseda.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)
(Konec.)

To se je slišalo tako, kakor da se jima ukla-
nja, in ga ni zadovoljilo. Ko so se pri Koltoviče
vem gozdiču ustalili, da se poslova, se je nagnil
k Zini, se dotaknil njene rame in šepnil:

»Prav imaš, Zina! Vrlo si ravnoala!«

Da bi več ne govoril in da bi se ne razjokal,
je udaril po konju in oddirjal v gozdič. Iz temi-
ne v gozdiču se je ozrl nazaj in zagledal Vlas-
ča pa Zino, kako se vračata domov, on dolgih
korakov, ona žurno stopaloč za njim, in se ži-
vahno domenkujeta.

»Jaz sem stara baša!« se je v mislih karal
Peter Mihajlič. Napotil sem tja, da rešim
vprašanje, a sem ga še bolj zmedel. Sicer pa
naj bo, kakor hoče!

Pri duši mu je bilo težko. Ko je bil gozd za
njim, je ležal v koraku dalje in ustavil konja ob
ribniku. Zaželel je nepremično sedeti in misliti.
Vzel je mesec in se kot rdeč pas zrcalil v je-
zeru. Nekje daleč je zamolklo grmelo. Peter
Mihajlič je strmel v vodo in si predstavljal se-
strin obup, njeno bolešno bledico in suhe oči.
S katerim bo skrivala ljudem svoje ponižanje.
Predstavljal si je njeno nosečevst, materino

smrt, pogreb in Zinino grozo. Ponosna starka
ne odpusti pred smrtjo. Podobe strašne bodo-
nosti so se porajale pred njim na temni vodni
gladini in sredi bledih ženskih postav je videl
samega sebe, malodušnega, medlega in spokor-
nega obraza.

Sto korakov proč na desnem bregu jezera
je nepremično stalo nekaj temnega, ali človek
ali veliko deblo? Petru Mihajliču je prišel na
misel seminarist, ki so ga ubili in vrgli v ta
ribnik.

»Olivier je postopal nečloveško, a rešil je
vprašanje tako ali tako; jaz pa nisem ničesar
rešil, le še zmedel sem vse.« si je mislil, pogle-
dovaje na temni predmet, podoben prikazni.
»On le govoril in delal, kar je mislil, jaz pa ne
govorim in ne delam tega, kar mislim; jaz niti
zatrdo ne vem, kaj pravzaprav mislim.«

Pojezdil je k temnemu predmetu: bil je
star, nagnil kol, ostanek razpadle zgradbe.

Iz gozda in s Koltovičeve pristave je mo-
čno zadisalo po šmarnicah in vonjih zeljstih.
Peter Mihajlič je ležal ob bregu ribnika in se
potrt oziral v vodo; spominjal se je svojega
življenja in se je uveril, da doslej ni nikdar go-
voril in delal, kar je mislil, da so mu ljudje vra-
čali drago za milo, in se mu je vsled tega zdelo
vse življenje tako temno, kakor ta voda, v ka-
teri le odsevalo nočno nebo in se prepletale
vodne rastline. Uvidel je, da se ne da ničesar
popravit.

Ant. P. Čehov:

Rotschildove gosli.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

Mestce je bilo bilo majhno, bednejše od
vasi, in v njem so živeli skoro edino stari, ki
so tako redko umirali, da je bilo že nerodno.
Tudi bolnica in leča sta potrebovali le malo
krst. Z eno besedo, šlo je slabo. Ako bi bil Ja-
kob Ivanov rakvar v gubernijskem mestu, bi
imel gotovo lastno hišo in zvali bi ga Jakob
Matvejevič, tu v mestu pa so ga imenovali ka:
Jakob, a njegov vzdevek je bil — Bronza; ži-
vel je ubožno kakor navađen kmet v stari hi-
šici. ki je imela le eno sobo in kjer so bili na-
meščani on, njegova žena Maria, peč, široka
postelj za dva, krste, stružnica in vse gospo-
darstvo.

Jakob je izdeloval dobre, trdne krste. Za
kmete in meščane jih je delal po svoji postavi
in se ni niti enkrat zmotil, ker večjih in krep-
kejših ljudi ni bilo nikjer, niti v zaporih, dasi je
šel že sedemdeset let. Za plemiče in ženske,
pa jih je izdeloval po meri in se je posluževal
pri tem železnega aršina.* Naročila za otroške
krste je sprejemal zelo nerad in jih je delal na-
ravnost brez mere, s preziranjem in je vedno,
ko je prejemal plačilo za delo, govoril:

* Ruska dolgotrajna mera = 711 mm.

»Odkrito rečeno, ne bavim se rad z brklja-
rijami.«

Razen rokodelstva mu je nekaj malega neslo
tudi igranje na gosli. V mestecu je na svahtah
navadno igral židovski orkester, ki ga je vodil
pocinjevalec Moisej Iljič Sahkes, kateri je
spravil nad polovico dohodkov. Ker je Jakob
zelo lepo igral na gosli, zlasti ruske pesmi, ga
je Sahkes včasih najemal za svoj orkester z
dnevno plačo 50 kopek, ne vstevši darov, ki
so jih dajali gostje. Kadar je Bronza sedel v or-
kestru, tedaj se mu je predvsem potil in rdečil
obraz: bilo je vroče in dišalo je po česnu, da bi
se človek lahko zadušil; gosli so lečale, na de-
sni mu je hropel na uho kontrabas, na levi pa
plakala flavta, ki jo je igral Rus mršav žid, s
celo mrežo rdečih in sinjih žilic na čelu in ki se
je pisal, kakor znani bogatin Rotschild. Ta pro-
kleti žid je hotel celo naveselejši stvari igrati
žalobno. Brez vidnega razloga je v Jakoba pro-
nikalo sovraštvo in preziranje do židov, zlasti
do Rotschilda; začel se je z njim prepirati in
ga psovati; nekoč ga je hotel celo pobiti; to mu
je Rotschild zameril in mu divje zabrusil v
obraz:

»Ako bi Vas ne spoštoval radi Vašega ta-
lenta, zleteli bi že davno skozi okno.«

Nato je zaplakal. Zato Bronze niso pogosto
vabili k orkestru, le kadar je bilo to neobhodno
potrebno, če je manjkal kdo od židov.

(Dalje prih.)

bi se vsaj pri inozemski buržoaziji naučili tudi kaj pametnega.

Posebne pomena pa je njihov boj za osemurni delavnik, ki ga hoče Korošec s svojim opravičnikom odpraviti tako, da bi bili železničarji prisiljeni delati do 16 ur dnevno.

Mi prav dobro vemo, da so danes na delu najraznovrstnejše sile in sili, ki hočejo, da bi se ukinil zakon o osemurnem delavniku. Na to delajo zlasti društva in zadruge obrtnikov, ki sklepajo resolucije, v katerih pravijo, da se ne bodo ravnali po tem zakonu. Minister železnice jim je dal s svojim opravičnikom potuho. On je prvi kot vladna oseba kršil ta zakon. Če se niti ministri ne ravnajo po zakonih, kako hoče osemurni delavnik od kakega zakrknjenega obrtnika, da ga bo upošteval.

Kakor si je delavstvo po prevratu s svojo silo priporočilo osemurni delavnik, tako se mora boriti sedaj z vso silo in z vso energijo, da mu ga ne vzame reakcijska vlada. Če podležilo v tem boju železničarji, izgubimo tudi osemurni delavnik oziroma ga nam bodo vzeli korak za korakom.

Boj železničarjev je tudi boj za ohranitev osemurnega delavnika, ki ga ima danes že ves svet.

Klerikalna politika.

Sedanja radikalno-klerikalna vlada je prava provzročiteljica sedanje narodne nesreče. Železničarska stavka je v bistvu obrambna stavka. Vlada jo hoče zatreti s surovo silo. V tej stiski, se pridružuje železničarskemu osobi vse ostalo delavstvo, z njim simpatizuje tudi vsa ostala poštena javnost.

Mi nismo prijatelji stavk. Vemo, da so stavke dandanes nož, ki reže na dve strani. Vsled stavk trpi naše obče narodno gospodarstvo, ki mu vlada ne zna dati trdne podlage in prave smeri z delom za socializacijo. Vsak dan ima država vsled sedanje stavke škodo za milijone in milijone. Kdo pa je država? Država je ljudstvo - ne vlada, ne dr. Korošec in nihče drugi.

In železničarji? Ali stavkajo iz veselja, iz nagajivosti, za zabavo ali kaj? Ne! Železničarji stavkajo v obrambo svojih pravic in pa zato, ker vlada njihovih pritožb niti poslušati ne. Oni imajo prav, vlada pa je kriva vse sedanje narodne nesreče. Zakaj to, kar se danes godi, je nesreča.

Klerikalno časopisje kriči, da so stavko provzročili »komunisti«. Potem so »komunisti« pač vsi železničarji in ž njimi vsi ostali delavci. Temu pa ni tako. Delavstvo ne more več živeti v sedanjih razmerah. To je ves komunizem. Draginja je vsak dan večja, fabrikanti, velepodjetniki, veleposessniki, verižniki - vsi ti žive izborni in silajno. Tisti, ki res dela, pa več živeti ne more. Kaj pa stori vlada v tem trenutku? Ali se pozala, ali pripravila zakon o socializaciji, preganja oduhuje, odstranjuje korupcijo v državi, skrbi za cenitost prehrano, ureja mezdne razmere, se posvetuje z ljudstvom itd.? Ne, na vse to ona ne misli, ona dela z bajoneti in puškami!

In komunisti? Spomnimo se za mesec dni nazaj, kaj je pisaril »Večerni List«, »Slovenec« in drugi klerikalni listi. Takrat je klerikalno časopisje na vso moč hvalilo »komuniste« kot najboljše ljudi in socialni demokratle smo bili najslabši izmed človeštva. Zakaj? Zato, ker jim je bila bivša protiklerikalna vlada trn v peti. In klerikalci so započeli boj z velikimi topovi proti socialno

demokratični stranki, hoteč jo razbiti. To se je klerikalcem deloma tudi posrečilo. Vsakega lahkoverneža v naših vrstah so poskušali prepričati, da edino komunizem je rešilen, socializem pa da je že premagano načelo. Komunisti angel - socialni demokrat hudič in slepar - to je bilo klerikalno geslo skozi celo zimo. Danes, čez mesec dni, berite klerikalno časopisje! Psovke kakor »komunistične barabe«, »komunistični hujškalci«, »komunistični delomržeži«, so na dnevnem redu.

Kar so klerikalci hoteli imeti, to imajo. »Die Geister die ich rief...«

Klerikalna politika je danes vsakomur jasna. To je falotska politika, brez načel, brez poštenja. Klerikalna vlada naj gre, zakaj ona je kriva vsega zla danosti. To je ista politika, kakor pred vojno. In nena žrtev je bil prd vojno, med vojno in dandanes - slovenski proletarijat.

Slovensko delavstvo ima danes veliko šolo za seboj. Otrsti se mora vsakega klerikalnega vpliva, ostati mora enotno in složno. Vemo, da je naša tudi v naših vrstah vroče glave, ki ob zledih velikih krivic, katere s gode pri nas, premočno prenisilo to, kar potem izrečejo v trenutku hipe nejevolje. Toda to je v bistvu nišo nobeni »komunisti«, ampak poštene ljudje, ki sovražijo krivico.

In še nekaj! Slovensko delovno ljudstvo mora zaupati v sebe. Ono je dovolj močno, da bo premagalo vse težave in nesreče, ako bo složno in edino.

Zavedamo se, da rešitev slovenskega delovnega ljudstva ne bo prišla iz Belgrade, ampak da moramo to rešitev poiskati v nas samih. Delavstvo vse države bodi edino, toda pravico odločevanja ne imej edinole Belgrad. V bivši Avstriji zavedno češko delavstvo ni iskalo svoje rešitve na Dunaju, ampak je o svoji usodi odločalo samo. Tako bodi tudi pri nas v Jugoslaviji.

V sedanjem trenutku je važno, da delavstvo zmaga. Ne samo s tem, da pride do svojih pravic, ampak tudi s tem, da se sedanja nezmožna reakcijska vlada umakne in napravi prostor drugim, zmogljivejšim možem, možem, ki čutijo z ljudstvom in zanj.

Svetovni mir in socializem.

Čitatelji nazadnjaških listov, ki imajo smisel za opazovanje, so gotovo spoznali, da si napravilo nekateri uredniki radi »dober čas« s socializmom, ki jim daje po njihovem pač ne globokem mnenju prav sedaj priliko za šale, takozvane dovlepe in porogljivost.

»Socialisti so trdili, da prinese socializem splošen mir. Na Ruskem je sedaj socializem, na Nemškem je socializem, namesto miru pa razsalo tam najbolj divji boj.« Take duhovitosti lahko čitamo vsak dan in marsikoga je to petkrajsko modrovanje že zmešalo.

Socialist ne sme biti občutljiv in zasmehovanje malih dušic ga ne sme spraviti iz ravnotežja. V političnem boju je porogljivost zelo priljubljeno sredstvo: toda ne dokaže se z njo nič in uspešna je le tedaj, če se da človek z neslanostjo razdražiti. Resne reči ne more neresnica ubiti.

Socializem je sredstvo svetovnega miru. To je bila od resnih socialistov izrečena trditev in to doktrino je treba preiskati, kakor je bila postavljena, ne pa kakor jo sučelo domišljavi duševni pritlikavci.

Med socializmom in socialističnim gibanjem moramo razlikovati. Reakcionarji in nevedneži pravijo, da vlada na Ruskem in Nemškem socializem. To je neresnica ali pa vsaj zmota. Avstralija je n. pr. veliko bližja socializmu, ali niti tam se ne more trditi, da vlada in obstaja socializem. Po vsem svetu je danes boj za socializem, le štadiji tega boja so različni. Če imajo v nekaterih, deželah socialisti eksekutivno moč v rokah, se na podlagi tega še ne more reči, da je tam uveden socializem. Kvečjemu se vpeljuje, in tudi v najboljšem slučaju se bo mogel vpeljati le do gotove meje, dokler je ostali svet še kapitalističen, ali pa celo fevdalen.

Socializem bo garancija miru, kadar bo uresničen. Za njega uresničenje pa lahko postane strastni, mor da tudi zelo k vavi boji. To ni odvisno od značaja socializma, ampak od okoliščin.

Socializem v svoji popolnosti je sistem, ki potrebuje za svojo podlago ves svet. Če so v kakšnem mestu v vse občinske urade izvoljeni sami socialisti, bomo po časopisih sicer lahko čitali mnogo besed o socialističnem mestu; ta izraz pa vendar ne zadene prav položaja, kajti občina ne obstoji sama zase, temveč je po pravnih institucijah, gospodarskih zvezah in drugih stikih zvezana z državo, z vso deželo, naposled z vsem svetom. Njena neodvisnost je omejena in le v faktičnih melah uredi svoje naprave in svoje življenje lahko po svoji volji. Pa tudi velika država je spojena z ostalim svetom in ima vsled tega svoje odvisnosti, katerih se ne more iznebiti.

Če pridejo socialisti v državi na krmilo, bodo pač imeli širši delokrog, kakor v posamezni občini. Ali širši delokrog se ne sme zamenjati z omejenim delokrogom. Če trguje ves svet, mora tudi država, v kateri vladajo sami socialisti, kupovati in prodajati; lahko pač postavi državno kupčevanje namesto privatnega, ampak v bistvu ostane metoda svetovne trgovine kapitalistična. Stiki z zunanjim svetom niso odvisni od volje posamezne države, ampak od svetovnih razmer in ena dežela, v kateri eventualno vladajo socialisti, ne more vsiliti vsemu svetu tistih ured, ki jih sama smatra za najboljše, temveč se mora, kar se tiče nje

nih odošajev do drugih dežel in narodov, prilagoditi faktičnim razmeram. Če ne bi tega hotela, bi morala zgraditi okrog sebe kitajski zid in ga tako zaščititi, da bi se preprečil vsak promet s tulinom, kakor je bilo n. primer na Japonskem v samurajski dobi. To pa bi bilo zopet nasprotno vsem idejam socializma, ki more biti le napreden, ne pa nazadnjaški, in ki gre za tesnejšim spajanjem narodov, ne pa za njih ločitvijo.

Socializem pomeni predvsem enotno organizacijo svetovnega gospodarstva. Ureditve vse produkcije za potrebo in distribucije po potrebi je glavni in najvažnejši cilj socializma. Vse, kar se more izvesti v posamezni deželi, na primer nacionaliziranje industrije, maksimalni delovni čas, nacionalna ureditev plač, so koraki na poti k socializmu, niso pa še socializem. Umevno je, da bodo tudi ta ke korake prei storili socialisti, kakor kapitalisti in zato je koristno, če prihajajo socialisti do vlade; ampak nal bo kolikor koli iz socialistov se stavljenih vlad po raznih deželah, se vendar o uresničenju socializma ne more govoriti, dokler ni na vsem svetu produkcija in distribucija organizirana po socialističnih načelih.

Ker pa tega še ni, so vsi poizkusi, da bi se osmešili socializem, ker še ni prinesel svetovnega miru, sofistčni in neopravičeni.

Na čem pa se temelji nauk o miru v socializmu?

Med motivi, ki vplivajo na življenje človeštva in določajo njegovo gibanje, so gospodarski namočenosti. Najprvotnejši in natelementarnejši so in od same eksistence ljudi so neločljivi. Vsa etika in estetika, vsi kulturni cilji in idealizmi niso nič, ako ni človeštvo možnosti, da zadosti svojim naravnim potrebam. O ledi in pilači se lahko govori zelo zaničljivo, ali stremjenje do nasičenja gre vendar pred vsemi ostalimi težnjami, ker le od nje izpolnitve odvisna ohranitev samega življenja. Prido bivanje življenjskih potrebščin je danes drugačno, kakor je bilo v dobi divjstva in barbarstva: njegova važnost se pa ni zmanjšala in se ne more zmanjšati, dokler bo človek telesno bitje. Nasprotno se je povečala, ker so se z razvojem civilizacije in kulturne potrebe pomnožile in se morajo čimdalje bolj množiti.

Produkcija in delitev potrebščin je v naši družbi predmet za pridobivanje dobička. Divjaško plemo je šlo na lov, da uteši lakoto. Za vse člane tolpe je bil namen enak. Delavstvo v moderni tovarni dela za to, da bo kapitalist prodal produkt njegovega dela in pri prodaji dosegel čim večji profit. Le včas, kadar ima gotova naročila, ve lastnik tovarne, da bo prodal, kar izdela njegovo delavstvo. Večinoma pa je produkcija spojena s špekulacijo. Kadar je blago producirano, je treba iskati trge zanj. Če se ne prodaja, ni dobička, cilj produkcije torej ni dosežen. Na trg sili vsakdo, kdor ima blago; če je za hitve manjša od ponudbe, nastane vprašanje, čigavo blago ostane neprodano. Ker ne mara nihče izgube dobička, nastane konkurenca. To je boj. Na sehu v rekla mah, na borzah se lahko opazijo nekatera sredstva tega boja. Konkurenca je mnogostranska. Najde se v narodu samem, najde se pa tudi med narodi. Kapitalizem ene dežele tekmuje s kapitalizmom druge dežele. Botuje se s carinami, izvoznimi in uvoznimi zakoni, transportnimi tarifi, s kolonijami, zunanjimi protektorati itd. Čim večji je vpliv kapita-

lizma na državo, tembolj morajo državna sredstva služiti kapitalistični konkurenci. Trgovska tekina postaja državna zadeva. Iz kapitalističnih nesoglasij nastajajo internacionalni spori, v katerih imajo kanoni zadnji besedo.

Kapitalistična konkurenca je tudi v pravkar se zaključiločni vojni igrala svojo veliko vlogo. Ni bila njen edini vzrok. Mnogo je bilo kapitalističnih krogov, ki niso mogli imeti dobička od nje in je niso želeli. Toda če je Nemčija gradila bagdadsko železnico, če si je hotela izsekati prosto pot čez Balkan, če je hotela gospodovati v Carigradu, če je Avstrija zapirala Srbiji vsa vrata in hotela zavladati v Solunu, so gospodarske tendence pri tem očitne.

Dokler bodo na svetu taka nasprotja, so konflikti med državami neizogibni; a dokler so možni internacionalni konflikti, je možna vojna.

Ako je mogoče uresničiti sistem, ki odstrani take konflikte, dobi traven mir najmočnejšo garancijo. Tak sistem na dale socializem, ki postavlja za gospodarstvo dvoje ključnih načel:

1. Produkcija za potrebo, ne pa za profit;
2. Internacionalna organizacija produkcije in distribucije.

V takem sistemu morajo izginiti gospodarski konflikti. Na mesto profitarski nasproti stoji solidarnost gospod. interesov. Vsa družba mora tedaj naravno stremeti za tem, da se producira dovolj za zadoščenje vseh potreb, da se pravično in učinkovito uredi razdeljevanje produktov, da se odpravi vsako nepotrebno delo, potrebno pa organizira na naluspešnejši in najpravičnejši način in da ostane skupnjam in posameznikom vsa svoboda, kolikor je ni treba omejiti zaradi skupnih interesov.

Če bi imeli na svetu tak sistem, pa bi se vendar narodi poklali med seboj, bi se Mefistofeli lahko rogali socializmu in pravili, da socializem ne prinaša miru. Te pravice pa nimajo, dokler se napačeno na vse kriplje, da bi preprečili uresničenje socializma in dokler obstaja socialistični sistem le v ideji.

Dajte socializmu priliko, da more pokazati svojo vrednost. Če tedaj omaga, se mu boste lahko rogali toliko da popokate od smeha. Toda te zabave ne boste imeli, ker ne more biti boja, kjer ni razlogov zanj: in socializem, ki je solidarnost interesov, ne daje prilike za interesne konflikte.

Seveda ne apeliramo na junake topega konservatizma in rakovega nazadnjaštva. Nesposobni so, da bi si predstavili soloh kakšno novo uredbo na svetu, kaj še povsem preuren svet. Naš poziv velja tistim, ki so najbolj interesirani, da zavlada splošna, torej tudi gospodarska pravičnost: to so delavci, za katere ne more imeti svoboda v kapitalistični družbi nikdar širokega pomena. Kdor mora prodalati svojo delovno moč, je vedno v nevarnosti, da ne našte trga zanj in ostane brez zaslužka. Svoboda je pa brez kruha skrajno problematična reč.

Na delavstvu je torej ležeče, da prodre s svojim študiranjem do tedra socialnih vprašanj, da se organizira in si s tem pridobi moč, da se emancipira in izkrci pot do cilja, ki pomeni v resnici blagostanje, trajen mir in zdravo kulturo.

»Proletarec.«

Javnosti v vednost.

Železničarji Spl. žel. organizacije, kakor tudi ostali člani od »Zveze« izjavljamo, da mi ne opravljamo nikake službe na železici toliko časa, dokler nam niso zajamčene tiste ugodnosti, ki so bile v uradniškem listu priznane in od ministra Draškoviča podpisane.

Vozi sedaj in krumiri samo na državni železnici en strojevodja, ki pa tudi ni ne socialist kakor tudi ne zvezar, piše se Breskvar, ki je zagrešil v neki gostilni na nepošten način 700 K škode in izjavil je sam, da je večkrat pijan in da takrat ne ve, kaj dela. Torej to so tisti pošteni železničarji, ki so se odzvali v službo.

Hujskajoče pisave »Slovenca« smo vajeni. Ko niso bili klerikalci na vladi, takrat je pisal »Večerni list«, komunisti to so fantje, in čas, v katerem živimo, je logična posledica komunistov, sedaj pa ko je črna svogjat pri vladnih jasliah, pa pišejo, da je ta stavka proklamirana od komunistov. Lažete, papirnati mazači, to je stavka železničarjev, lačnih ljudi, katerim je vseeno, kdo je na vladi, samo da mi dobimo to, kar smo že imeli. Lažniki v črnem talarju naj si zapomnijo to, da se mi ne damo strahovati kakor smo stavko komu-

August Strindberg:

Kot golobčka.

Ljubila sta se, o tem ni bilo nobenega dvoma, in ljubila sta se z nepreračunljivo, naivno ljubeznijo neopkvarene, zdrave mladine, ki stoji daleko nad vsemi frazami o skupnih interesih in enakih nazorih.

Po enem letu ljubezni ga je zadel mrtvoud. Bil je muzikant in ona pevka.

In tako sta morala poleti v Lysekil, kjer se je hotel zdraviti v kopališču.

Stanovala sta v zdraviliškem domu. Vsak dan ga je spremljala na njegovih izprehodih. Stopala je počasi, korak za korakom, ob njegovih strani, kakor hodijo stare ženske. Postala mu je njegova druga berglja. Bila je mlada in kri ji je vrela po žilah. Videla je, kako se veseli mladina, čula to je igrati in peti in plesati.

Dolgi dve leti mu je bila bolniška strežnica. Svet jo je pomiloval, toda pomagati ni hotel nihče.

Tretje leto sta spet prišla v Lysekil. Nekega večera, ko le sedela v bolnikovi sobi in gledala plesno dvorano v zdraviliškem domu vso razsvetljeno, videla mornariške častnike, ki plešajo z mladimi dekleti in ženami in je prisluškovala sladko vabečim glasoovom klavirja, jo je prevzelo vroče poželjenje, da bi bila tudi ona sama tam doli. Vsa njena mladost se je uprla zoper to bolniško izbo, zoper te okove. Vstala je in rekla:

»Dovolj, da grem doli in plesem, samo enkrat, en sam ples. Ali ti je prav, da grem?«

»Vesel tega nisem, toda le pojdi.«

»In šla je.

On le ležal sam in ni mogel spati. Srca ga je žgala po vsem telesu, hotel je vstati in iti za njo, pa ni mogel.

Zjutraj je prišla nazaj: vsa rožnata, svitla, radostna.

Bil je vesel, da jo je videl tako, toda obenem mu je bilo hudo.

Prihodnji večer je po večerji ostala pri mizi, ko je on odšel gori in

legel v posteljo. Bédel je in poslušal, kako le pela tujim ljudem vse pesmi, ki jih je tako dobro poznal.

Druzi večer na to je ostal spodač, kati mislil je, da bo morda zabavno. Toda vse je ostalo tiho in mrko. Boril se je s spancem, oditi pa ni maral. Nazadnje ga je zaspanost premagala.

Dvignil se je in voščil lahko noč. Nato se je obrnil k svoji ženi.

»Obljubila sem, da bom pela danes zvečer.« je dejala.

Sramoval se je, da bi jo prosil, naj gre z njim in odšel je brez nje. Ko je prišel v svojo sobo, le začul melodijo valčka in zagledal svojo ženo v rokah neznanega gospoda, tesno privito k njegovim prsim, z glavno nagnjeno na njegovo ramo, ko je plesala mimo okna.

Kaj pa je hudega na tem? Plesala je z nekim gospodom. Da, ampak saj le rekla, da bo pela.

Teden dni pozneje je opazil na vrtu za jasminovim grmičjem dvoje senc. In ena teh senc je spoznal.

paktno pričeli, tako jo bomo tudi končali, kadar nam bo ugodeno. To-liko javnosti v vednost. Več železničarjev.

Dnevne vesti.

Poštenost in cenzura.

Včeraj smo omenili, da bi bila potrebna v tiskarnah cenzura. Če kdo laže o meni, mu opravičeno dam za-ušnico ali pa grem k sodišču po za-kušnico. Če pa kdo kot sovražnik delavstva laže o delavstvu, je tudi delavstvo opravičeno dati zaušnico tatu delavske poštenosti. Vsekakor pa bolj opravičeno, kakor je opravičeno lažni vojni meščanski časopis do svojih laži. Poštenosti namreč daje-mo prednost; da ni tako, nam je žal.

„Slovenec“ modrina.

Na naš včerajšnji članek »Kdo je socialni politik?« odgovarja »Slo-venec« pod naslovom »Kdo je poli-tika«. Tukaj je izpuštil takoj v naslo-vu besedico »socialna« in potrdil s tem našo trditev, da je socialna poli-tika pod Protič-Koroščevo vlado do-živela popoln polom. Pravi list, da hočemo s člankom temati ugled Ko-rošču, toda ne odgovarja pa ne na naša vprašanja, ali ni res Koroščevo vlada lani spomladaj prodala žetev verižnikom in drugim in ali ni mor-da tudi letos storila isto. Na vse to molči. A draginja narašča. Če ste po-šteni, odprite knjigo svoje socialne politike? Qui tacit, consentire vi-detur.

Prvi gorenjski vlak.

ki ga je spravila vlada v potu svoje-ga obraza skupaj, je imel, kakor ču-temo, povsod smolo. Ta »vlak« je obstojal iz ene lokomotive in petih vagonov. Na nem se je vozil oddelek vojakov, ki so molali skozi vsa ceka puške. Ko se je vozila ta potu-joča trdnjava skozi Šiško, so li ma-hali z neke hiše z metlo v pozdrav. To je smatrala oblast za veleizdajo nad prometom, kakor ga vpeljava po Sloveniji dr. Korošec. Zato je dala včeraj popoldne tisto hišo z močnim volaškim kordonom obkrožiti. Ker se ni dalo takoj doznati, kdo je ta greh zakrivil, so aretirali volaki vse ženske in otroke v hiši in jih oddelali na državni kolodvor. Upamo sicer, da se jim ne bo nič posebnega zgo-di-lo, ker bo treba iznaiti za zločin raz-žaljenja dr. Koroščevega prometa šele en nov paragraf. Značilna pa je ta zgradba za nervoznost, s kolo vpo-stavlja vlada po Sloveniji promet. Seveda, če pomislimo, kako je fural ta vlak naprej po Gorenjskem, ne moremo zameriti hrabrim furmanom, da so take pozdrave tako hudo za-merili. Kakor čujemo, imajo lokomoti-va že v Kranju ni parirala. Ili je ma-ralo vse tiščati, S štirimi koli so ti-rali k vodi hudoben stroj, ki se je za-vedal, da je težka stvar, vpostavlja-ti promet po dr. Koroščevih receptih.

Kako pa to?

»Večerni List« prinaša kot senza-cijo, da je bil vodja mariborskih »komunistov« Wallisch, ki je prišel iz Madžarskega, včeraj (t. j. v sredo, 21. t. m.) poginjen čez mejo. Mi smo pa še danes (t. j. v četrtek, 22. t. m.) telefonično govorili z njim v Mariboru. Kako pa to? Da se je mogoče soderž Wallisch tako hitro vrnil na-zaj v tako mu hudo Jugoslavijo, sko-ro ne moremo verjeti. Bržkone bo to le »resnična« laž »Večernega Lista«, ki ima sedaj besedo.

Udeleženska tragikomedije v Šiški nam piše: Težko je prisopihal prvi vlak, ki se je ob času železničarske stavke pripravljati in odpravljati, da zdrži tja v lepo Gorenjsko. Ko prid-ra mimo zatvornice, kjer se odcepi kamniška proga od gorenjske, se pri-kaže iz oken dvonadstropne hiše tik proge mnogo radovednih obrazov žensk in otrok, ki so s primeranim iz-razi navdušenja in z umazanimi met-lami pozdravljali — lunake, ki so vo-dili spomina vredni vlak. Drdral je vlak in — dosegel svoj cilj! — A ženske, ko so prespale dolgo noč

Tu žena z otrokom v naročju, tam stavec z razoranim obrazom; junaška mlada deklica pa

se je temperamentno izgovarjala, da ni ničesar zagrešila. — Tako se skrbi v teh žalostnih časih za humor.

— Zlati jubilej je dne 21. t. m. obhajal g. Janko Leban, vpočeni šolski vodja v Bukovici nad Škofjo Loko. Klub mnogim neprivikam, bridkim prevaram in nevaležnosti sveta deluje vendar zvesto in vztraj-no že pol stoletja na slovenskem kulturnem polju kot pesnik, mladinski pisatelj in skladatelj. Za časa Avstri-je so mu birokratje metali polena pod noge. Okusiti je moral mnogo krivic. Želeli bi bilo, da se mu sedaj v Ju-goslaviji popravi krivice, ki jih je pod mačeho Avstrijo toliko utrpel. Želimo mu, da do skrajnih mej člo-veškega življenja nadaljuje svoje prosvetno delo v blagor našega na-roda. Živel!

Persekucije železničarjev. Vče-raj so se izvršile aretacije nekaterih železničarjev, proti katerim so poda-ne ovadbe. Na denuncijantsko pisa-vo »Večernega Lista« iščelo policaji strojevodjo Marcela Žorgo. Proti njemu je izdano aretacijsko povelje in tirailica. — Aretiran je dalec stro-jevodja državne železnice Ivan Oša-ben. Baše je grozil, da ubije neko že-no. Aretiran le strojevodja Cepelnik južne železnice. Proti njemu je poda-na ovadba zaradi dogodkov dne 19. t. m. v blaginjskih prostorih glavne-ga kolodvora, ko se je uradnike po-zvalo, da zapro blaginjo. Podanih je pa še več drugih ovadb.

Poškodovanje brzojavnih in telefonskih naprav. O tem smo čitali, opravljene tožbe po vseh časopisih. Posebno porcelanaste izolatorje na brzojavnih drogah so mladi razpo-sajenci vzeli na piko. Sam sem opa-zoval: komaj so ubili »lončiči« bili nadomeščeni z novimi, že so jih zo-pet s kamenjem zbili. In kdo dela to? Večinoma šolski otroci. Ti uničujejo tudi senožetne in vrtno ograde itd. Tu bi morala nastopiti šola z vso strogostjo, uvažajočo pedagogične pravilo: »Vandalizem, t. j. surova pokončevalna strast, zasluži, da se telesno kaznuje.« Pri tem pa mo-ram žalihog omeniti nek nedostatek današnje šole: pomanjkanje dobrih, energičnih učiteljev.

Dr. Lemež — suspendiran? Me-ščanski listi poročajo, da je nadko-misar dr. Lemež suspendiran. Mi o tem še nimamo avtentičnih poročil. Dolže ga protivladnih izjav.

Izvoz sliv in pekmeza. Finančno ministrstvo objavlja: Z ozirom na to, da se glavni trg za prodajo naših sliv in pekmeza nahajalo v deželah, ki nimajo dovolj zdrave valute, in ker je vsled neurejenega železniške-ga prometa težko mogoče hitro transportirati naše produkte v druge države oddaljene od naše zemlje, je ministrski svet odobril, da se izvoz sliv in pekmeza iz naše države v to-liko olajša, v kolikor se dovoljuje, da si izvozniki morejo zagotoviti pri centrali za plačila v inozemstvu vrednosti gotovega blaga (sliv, pek-meza) v nemških markah, naših di-narjih in čehoslovških kronah.

Vsokoločji iz Francije pridejo obiskat Ljubljano. Mestni župan je prejel pismo udruženja »Amicale Franco-Yougoslave« z univerze v Montpellieru (podpisano podpred-sednik Rad. Stefanović), ki nazna-nja, da napravijo člani tega udruže-nja, Francozi in Jugoslavlani, ob kon-cu tekočega šolskega leta potovanje po večjih jugoslovanskih mestih. Na-tančni čas prihoda še ni znan, enako ne še smer potovanja.

Aretacija. V Belgradu je bil areti-ran član načelstva S. R. P. (K) za Jugoslavijo dr. Živko Topalovi.

Za cenejšo preskrbo mizarske in stavbne obrti s potrebnim lesom se vrše pri »Zvezi industričev« v Ljub-ljani med odsekoma lesne industrije in stavbne obrti pogajanja. Zaradi železničarske stavke so se pogaja-nja zavlekla, ker zunanji člani odse-kov ne morejo priti v Ljubljano. Po-gajanja se razvijajo povplivno in je pričakovati ugodnega uspeha.

Vlom pri Maliču. Vlomileno je bilo 22. t. m. ponoči v čevljarsko de-lavnico čevljarja Josipa Satovica na dvorišču pri Maliču. Odnegli so mu več podplatov, en par novih rimnih in več parov starih, v popravilo iz-ročenih čevljev. Takoj jutraj je bil na Viču zasačen Jakob Pečnik, ki je nosil v rokah ene nove rumene in dva para starih čevljev. Pridržan je bil v zaporu.

Vlom v podstrežje. V podstrežje hiše št. 10 v Dalmatinovi ulici so vlo-mili neznanji vlomilci ter odnesli dr. I. Vrtačniku za 26.000 K tam shra-njene razne moške in ženske obleke.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Železničarska stavka in naš vsakdanji kruh.

Deželna vlada je odredila, da stavkujoči ne dobijo kruha in nobe-ne aprovizacije, češ, da tisti, ki ne dela, naj tudi ne je.

Železničar, ki se bori za mali ko-šek kruha, da bi mogel vzdržati sebe in svojo družino pri življenju in je zato porabil skrajno sredstvo, da so njegove roke prenehale za ne-kaj dni z delom, naj pozne od glada.

Vlači se jih z volaščinjo in polici-jo kakor roparje in tatove, nastavlja se jim batonete in puške. Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi tako delali proti tistim, ki skokoma podražujejo vse življenske potrebščine trpečemu ljudstvu, ter so si s tem nagomadili v svoje blagajne milijone, dasi niso prišli za nobeno delo že pet, deset ali morda tudi več let. V največ slu-čajih niso podpisovali niti svojeza podpisa, kajti za to so imeli nastav-ljeno svoje uradništvo.

Le tako naprej Kristusovi name-stniki, pride že še čas, da vzame Kristusov duh bič in vas požene z vašega tempelja.

Žalostno je, ko človek bere buržuazne liste, ter posluša tiste lu-di, ki so od teh listov poučeni. Pra-vijo, da je delavstvo vzrok tej dra-gini, ker zahteva tako velike pla-če, dasi v resnici nima železničar, ne delavec in tudi ne uradnik niti polovico tiste plače, kakor jo je imel pred vojno. Kdor ima plače 1000 K ima 20 K, kdor ima 2000 K ima 40 K, kdor ima plače 6000 K

Izvrševalni odhor stranke

Izda kakor vsako leto tudi letos

„Majski spis“.

Izide pravočasno v večji nakladi in bo po vsebini zelo raznovrsten. Poleg drugega bo obsegal tudi prispevke našega sodruga ETBINA KRISTANA. Organizacije pozivamo, da že sedaj naročijo spis, da se bo mogla do-ločiti naklada in bo mogoče ozirati se na vsa naročila. Naroča se pri upravi »Napreja«.

Kultura.

Repertoar kraljevskega sloven-skega gledališča v Ljubljani. Opera: V petek, 23. aprila »Faust«, abon. C. v soboto 24. aprila »Zoster«, abon D. v nedeljo 25. aprila »Rigoletto«, izven abon.: v ponedeljek 26. april-zarito.

Cenierim gg. abonentom. Ker s. gg. abonent niso odzvali prošni uprave glede abonementa, prosí s. ponovno, da do 25. t. m. podaljšaj ali pa odkažejo abonement. V na-sprotnem slučaju bo uprava prisili-la na dotične sedeže brez ozira prodati ter za eventualne neugodnosti ni od-govorna

Najnovejša poročila.

Pred koncentracijsko vlado.

LDU. Belgrad, 21. Danes je bil pozvan na dvor bivši ministrski predsednik Liuba Davidović. Re-gent Aleksander se je deli časa z njim razgovarjal. V ministrskih kro-gih trdijo, da se vsled tega pričakuje sestava močne koncentracijske vlade.

Z VOJAŠKO SILO UDUŠENA STAVKA NA REKI.

Trst, 22. (Izv. por.) Kakor poro-čajo z Reke, se je vsled pritiska vo-laške sile povrnil del v generalni stavki se nahajajočega delavstva na delo. Ponoči so bili nabrele aretirani voditelji stavke, a ko se je delavstvo jutraj zbralo k zborovanju v javnem trgu, je je obkolilo d'Annunziovo vo-jaštvo. Kmalu potem so odpeljali vo-laški kancioni v zapore okoli 700 oseb, med njimi mnogo žensk. Na ta način je d'Annunzio začel potlačiti splošno delavsko stavko. Zaninijo-fo, da italijanska »nacionalistično« ča-sopisje pripisuje izbruh stavke zuna-njim, jugoslovanskim vplivom.

Stavka železniških uradnikov v Av-striji končana.

LDU. Dunaj, 21. (ČTU.) Uradniki lužne železnice so danes končali stavkati ter so zopet začeli delati na ravnanstvu in na progi, ker je vla-da zadovoljila njihovim zahtevam.

STAVKA INDUSTRIJSKIH NAME-ŠČENCEV V AVSTRIJI.

LDU. Dunaj, 22. (DunkU.) Kakor poroča »Lokalkorrespondenz«, je vodstvo zveze industrijskih name-ščenecv vsled odklonitve zahtev nameščenecv po podjetnikih za jutri

ima 80 K l. t. d. To naj potrjuje tudi ta račun:

V letu 1914. se je prelo za kron 127.06 naslednje blago:

4 kg slanine po K 1.80 (K 7.20), sedaj po K 52.—, to je K 208.—; 50 kg moke po K—40 (K 20.—), sedaj po K 16.—, to je K 800.—; 15 kg mesa po K 1.80 (K 27.—), sedaj po K 22.—, to je K 330.—; 1 kg žg. ka-ve po K 2.— (K 2.—), sedaj po K 80.—, to je K 80.—; 2 šk. francka po K —48 (K —96), sedaj po K 6.—, to je K 12.—; 60 ltr. mleka po K —20 (K 12.—), sedaj po K 4.—, to je K 240.—; 10 kg sladkorja po K —80 (K 8.—), sedaj po K 68.—, to je K 680.—; 50 kg krompirja po K —04 (K 2.—), sedaj po K 5.—, to je K 250.—; 60 kom. jate po K —05 (K 3.—), sedaj po K 1 20 to je K 72.—; 500 kg premoga (K 7.—), sedaj po K —32, to je K 160.—; 3¼ m moš. blaga po K 6.— (K 19.50), sedaj po K 600.—, to je K 1950.—; podloga, sukanec (K 2.—), sedaj K 200.—; 22 m kotenine bele po K —50 (K 11.—), sedaj po K 60.—, to je K 1320.—; 8 zav. tobaka po K —30 (K 2.40), sedaj po K 6.—, to je K 48.—; 2 l olja po K 1.12 (K 2.24), sedaj po K 100.—, to je K 200.—; 1 l petroleja po K —28 (K —28), sedaj po K 15.—, to je K 15.—; 2 kg soli po K —24 (K —48), sedaj po K 6.—, to je K 12.—; torej pred vojno sku-paj K 127.06, sedaj pa K 6.577.—.

M. R.

proglasilo stavko industrijskih na-meščenecv, izvzemši življenske va-žne obrate. Ti obrati zastavkalo dne 20 t m V provinci se začne stavka dne 23. aprila.

KONFERENCA V SAN REMU.

Trst, 22. (Izv. por.) Listi objavl-ajo vest »Ag. Stefania«, da se konfe-renci v San Remu zaključí dne 27. t. m., ker hoče biti zavezniški mini-strski predsedniki na dan 1. majnika doma. Želja zaveznikov je, da pride do rešitve perečih vprašanj. Konfe-renci se bo zato nadaljevala v — Parizu majnika meseca. Turško vprašanje je v glavnih obrisih nogo-tovljeno: 1. sultan ostane v Carigra-du; 2. Dardanele se internacionali-zirajo pod nadzorstvom mednarodne komisije; 3. kontrola turških financ pod angleško-francosko komisijo; 4. ustanovitev armenske države; 5. Turčijo se razdeli med zavezniške po-litične in gospodarske interesne cone.

LDU San Remo, 21. (DunkU.) Konferenca nadaljuje razmotrivanje pogodbe s Turčijo. Dosegel se je sporazum glede tega, da bodo imeli zavezniški 24 divizij v Turčiji. Ve-nizelos je izjavil, naj se zaveznikom da armada 100.000 mož na razpolo-go. Vrhovni svet je spričo težkoč sklenil odgoditi ustanovitev neod-visne Armenije. Turško-francosko-angleška komisija bo premetrila možnosti uresničenja tega načrta.

LDU Pariz, 21. (DunkU.) »Temps« poudarja, da jugosloven-ska vlada v San Remu ni zastopa-na, ker še ni sklenjen italijansko-ju-goslovanski dogovor. Zato da je za jugoslovensko vlado težko, poslati delegate h konferenci, Jugosloven-ska delegacija tudi še ni prejela po-vabila k temu zborovanju vrhovne-ga sveta.

STAVKA V PIEMONTU.

LDU. Berlin, 22. (DunkU.) »Frei-heit« javlja iz Rima: Kakor poroča »Epoca«, znaša število stavkajočih v Piemontu 7000. Med njimi se nahaja tudi mnogo poljedelcev, ki prete, da se polaste zemlje.

SPOPADI V PADUL.

LDU. Berlin, 22. (DunkU.) »Frei-heit« javlja iz Rima: Dne 21. t. m. je došlo v Paduli med 5000 katoliškimi in prav tolikim številom socialistič-nih kmetov do srditih spopadov, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih.

Pokret za odcepitev od Rumunije na Erdeliskem.

LDU. Veliki Bečkerek, 21. »Sze-gedi Naplo« prinaša vest iz Velikega Vardina, da se Julie Maniu, Julie Daniel in Aleksander Valda-Vojvod, bivši rumunski ministrski predse-dnik, proglasili odcepitev Erdelja od Velike Rumunije in proklamirali to pokrajino kot neodvisno republiko pod imenom »Transilvanija«. Po vsem Erdelju je proglašeno obsedno stanje. Volajstvo je pripravljeno. Oblasti pripravljajo vse mogoče ko-rake, da to nevarno gibanje udušijo.

MEDNARODNA DELAVSKA GO-SPODARSKA ORGANIZACIJA.

LDU. Berlin, 22. (DunkU.) »Vor-wärts« priobčuje nastopno vest, ki

jo prinaša Hollands Nieuws Bureau iz Londona: Odbor delavske stran-ke objavlja manifest za ustanovitev mednarodne organizacije, v kateri naj bi bili zastopani zavezniški pa-tu di njih bivši nasprotniki. Ta organi-zacija ima za smoter konsolidacijo gospodarskega položaja in se bo ba-vila z odpravo gospodarskih težkoč. Organizacija naj se postavi pod varstvo zveze narodov.

BATUM SE INTERNACIONALI-ZIRA.

LDU Lyon, 22. (Brezžično). Pa-riški »Journal« poroča: Vrhovni svet je sklenil internacionalizirati Batum, da to pristanišče služi kot izhodišče na morje državama Azer-bejdžanu in Georgiji. — Nadalje je vrhovni svet sklenil, nadomestiti dosedanje komisijo za turške javne dolgove s kontrolno komisijo, ki jo imenujejo Francija, Anglija in Itali-ja. Ta komisija bo odletel vodila vse finančne agende bodoče turške dr-žave. — Oddelek zavezniških čet bo zasedel Gafliholi.

KAPP OSTANE NA ŠVEDSKEM.

LDU. Berlin, 21. (DunkU.) »Ber-liner Tageblatt« poroča: Policija v Stockholmu je na podlagi švedske ustave Kappa izgnala, ker je došel s ponarejenim potnim listom. Obenem naznanja policija, da Kapp sedaj ne more dobiti vizuma na potnem listu za drugo deželo. Zato se mora Kappu dovoliti, da bo ostal na Švedskem pod policijskim nadzorstvom.

ORKAN V JUŽNI AMERIKI.

DLU. Washington, 22. (DunkU.-Brezžično). Vsled orkana v državah Mississippija, Alabami in Tenesseju je poginilo 155 ljudi; ranjenih je 100. Škoda se cení na 2 milijona dolar-jev.

— Ekscesar Karel in Horthy. Ka-kor poroča »Daily Mail«, se je bivši cesar Karel pretekli teden inkognito mudil v budimpeštanskem gradu, kjer se je pogajal s Horthviem zara-di pravice cesarjevega sina Otona do prestola.

Prireditve.

Udruženje jugoslovanskih akade-mikov-begunccev. Drugi redni občni zbor UJAB se bo vršil 23. t. m. v de-želni zbornici ob 14. uri. Pozivljamo sve člane, da se ga udeležijo polno-število, obenem vabimo tudi gg. starešine iz zasedenega ozemlja. — Odbor.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo, naznanja svojim čla-nom prodalo usnja, ki bo v nedeljo 25. t. m. ob 9. uri popoldne v običaj-nih prostorih, Spodnja Šiška 30. — Prodajalo se bo baš to, kar imamo, ker se ne dobi nikjer blaga v taki množini, ko se ga rabí.

Knjižnica dnevnika »Naprej«.

Še ta teden izide druga izdaja

Komunističnega manifesta.

Spisala Marx in Engels.

Cena 2 K, s poštnino 2-10 K. Naroča se v upravnstvu »Napreja«, Ljubljana, Franciškanova ulica 8/I. Priporoča se, da se denar za brošuro pošlje naprej radi nepotrebnih poštnih stroškov.

V tisku je: »Eno leto v narodnem predstavištvu«. Govori in interpela-cije sođr. Antona Kristana.

Knjižnica dnevnika »NAPREJ«.

Casu primerno čtivo kupujte, čitajte, razširjajte

BROSURE:

Temeljna načela socialne demokra-cije (Erfurtski program).

Spisal Karel Kautsky.

I. Kdo uničuje proizvajanje v ma-lam? Cena 30 vin.

III. Kapitalistični razred, Cena 80 v.

IV. Država prihodnosti, Cena 40 vin.

Propagandni spisi:

Narodno vprašanje in Slovenci, Ce-na 10 vin.

Voina in socialna demokracija, Ce-na 30 vin.

V dobi klerikalizma, Cena 40 vin.

Prvi majnik 1918, Cena 1 K.

Vin z enako voljno pravico! Proč s carino na živla, Cena 40 vin.

Zvišanje duhon. plač, Cena 10 vin.

Tajnosti španske inkvizicije, II., III. in IV. zvezek. Vsak zvezek po 10 vin.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Tisk »Učit, tiskarne« v Ljubljani.

BALKAN trgovska, špedicijska in komis. deln. družba
Podružnica v Ljubljani. Akr. glavni K 1.500.000.
Spedicijska vsakega blaga. — Vekladščerje. — Zavarovanja. Reekspedicijska. — Prevažanje pohištva. Lastnica L. ljubljanskega skladišča
KRISPER & TOMAŽIČ
Direktna zveza s pragojske železnice. Telefon št. 866.

Kupim vsako množino cinka in svinca
po najvišjih cenah.

M. Ussar, kleparnica,
Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Grafologična - pojasnilnica

Marbreg.

Prevzame strogo diskretno Odd. I: Brezobzirno preoznanje značaja po vposlanih pisemskih izkušnjah, honorar K 10. — za Srbijo 4 D. Odd. II: Presojanje prošnje, honorar K 20. — za Srbijo 6 D. Odd. III: preiskava anonimnih pism in poverljivih listin: honorar K 100. — za Srbijo 26 D. 459

Poslov: Grafologična pojasnilnica Marbreg, Slovenija.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Popravila sprejemajo. Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.
Kolesa iz prvih tovarnen. Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Kava, čaj

Čokolada
Kakao
Bonbone
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnik
Riž
Slive
Dišave

razpošilja po celem kralj
JOSIP FARIANI, Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

MONSIEUR I MADAME!
Pour votre toilette prenez de:

GOSPODI GOSPOJE!
Za Vašo toileto jemljite

Eau de cologne - Driay - kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g

v litrah in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS

Prodaja na debelo v SHS

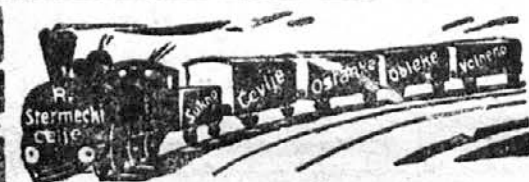
Ljubljana **R. Driay, Pred Škofijo 21** Ljubljana

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jelenu“ IV, Marijin trg.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju, in sicer volne, cefirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisane platina za perilo, klota, cvilna, robceve, svilne in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega, vedno velika zaloga lastnega izdelka sraj, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoji! Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ŠT. 514, Slovenija.

Nobene trde kože! Mala škaticja 4 K, velika škaticja 6 K.

Zelite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolenska voda) 1 škaticja 7 K. Fellerjev umivalni prašek proti potjenju 1 škaticja 6 K. Fellerjev mentolni črtik zoper glavobol 1 škaticja 4 K. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatihi ali 2 veliki steklenici 36 K. Najboljši parfum z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluge, bel, roza in rumen, 1 velika škaticja 12 K. Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poštnina posebej a najceneje

Eugen V. Feller, Ijekarnar, Stolica Donja, Elzatro št. 252 (Hrvaška).

Več zmožnih polirjev in zidarjev se sprejme pri Kranjski stavbni družbi v Ljubljani, Levstikova ulica 19.

Lep čokolček liter po K 4.
pri odjemu 10 litrov po K 3, se dobi v trgovini s semenimi SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Grah za seme kakor tudi za jelo po 9 K se dobi v trgovini s semenimi SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 433

Semena za vrtni kakor peteršilj, solatna pesa, majaron, cvetlice v najlepši izbiri na debelo in drobno priporočila: SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 406

Ljubljana Rimska c. 10 naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom. Izvršitev točna. Zmerne cene. Za vsa vrstna dela jamčimo dva leti.

Staro železo
plačnje po najvišjih cenah

FR. STUPICA

trgovina z železino v LJUBLJANI.

Vino

zajamčeno pristno

spodnještajersko

belo in rdeče letnik 1919

nudi na vagone po ceni

od K 14 naprej

M. Missla, Gabernik, Poljane.

Pnevmatike in zračnice

v vseh dimenzijah v zalogi.

„Promet“, tehnično-industrijsko podjetje,
družba z omejeno zavezo.

Automobilno odeljenje.
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 4.

Zanesljivi, izkušeni, zelo energični
dve strežnici

se iščeta proti takojšnemu sprejemu za bolnišnico bratovske skladišnice v Trbovljah. Prošnje je naslavljati na bratovsko skladišnico v Trbovljah.

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku

hranilne vloge

in jih obrestuje po čistih

4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih

4 1/2%.

Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

1. V Spodnji Šiški v Ljubljani.	12. Radovljica.	24. St. Lovrenc na Pohorju.
2. Na Glincah pri Ljubljani.	13. Kranjska Gora.	25. Kamnik.
3. V Ljubljani, Bohoričeva ul.	14. Mojstrana.	26. Pragersko.
4. V Ljubljani, Sodna ulica.	15. Celje.	27. Križe pri Trzinu.
5. V Ljubljani, Krakovski nasip	16. Sočanje.	28. Sv. Ana pri Trzinu.
6. Rožna dolina (obč. Vič).	17. Guštanj, Koroška.	29. Gorje pri Bledu.
7. V Trzinu na Gorenjskem.	18. Prevalje.	30. Store pri Celju.
8. Na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem.	19. Mežica.	31. Fala nad Mariborom.
9. Na Jesenicah (pri Ferjancu).	20. Črna I.	32. Ruše nad Mariborom.
10. Koroška Bels-Javornik.	21. Črna II.	33. Pliberk, Koroška.
11. Borovnica.	22. Maribor.	34. Rogaska Slatina.
	23. Litija.	35. Radeče-Zidani most.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Sp. Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago **poštne poiznitke** s katerimi zamorejo vložniki **denarne pošiljave** pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

Sodrug!

Zadružniki!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure

in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: **MURSKA SOBOTA** in **VELIKOVEC**

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -